

NITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Megjelenik vasárnaponként.
Előfizetési ára egész évre 40 Ks, félévre 20 Ks
Külföldre 60 Ks. évenként.

Alapította: Dr. TÓTH JÁNOS.
1933-ig szerkesztette: Dr. FRANCISY LAJOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nitra, Piarista-utca 22. szám, földszint.
Hivatalos órák: hétköznap reggeltől estig.

Negyvenkilencedik évfolyam

14. szám

Nitra, 1941. április 13.

A diadalmas kereszt.

Lélekben végigkísértük Nagypéntek meg-rázó, gyászos tragédiáját és elszoruló szívvel borultunk le a kereszt tövébe. Az Istenember földi tevékenységét a megátalkodottak rab-szolgák keresztjével akarták egyszer s minden-korra befejezni. És Krisztus nemcsak a leg-gyötrelmesebb és legborzasztóbb halál szé-gyenét vette magára, de egyúttal ezen áldo-zatának nagyságával győzedelmesen vette le rólunk az örök halál legrettenetesebb bünte-tését is.

Nagypéntek n az Isten halt meg az ember-ért; a halál a halhatatlant, a mulandóság az örökkévalót győzte le. Szörnyű megrázkodta-tások és félelmetes jelek között következett be ez a diadal. A három keresztel koronázott Kálváriát vad zivatar verte, a föld rengett, a templom boltívei meghasadtak és a szent kárpit végigszakadt. Sohasem taposott a halál olyan kegyetlenséggel a megrendült földre, mint akkor.

De diadala csak rövid diadal volt! A leg-gyötrelmesebb halál, mely a véres keresztől az ég felé sóhajtott, a megadás Élő! kiáltása valóban az élet szavának zendülése volt. A legdiadalmasabb halálból, amely magát az Istenembert győzte le, végeredményben a halál halála fakadt. A kereszt ég felé táru-ló két karjával ettől az első Nagypéntektől kezdve többé már nem a halál számolya, hanem az örök élet forrása, a győztes lélek, melynek segítségével a föld alá kárhóztatott lélek dia-dalmasan emelkedhetik a mennybe és megkapta a lehetőséget Istennel való egyesülésének.

A kereszt jele hasadékokat nyitott a bezárult mennybolton és ezen a fényrezen elsőnek Krisztusnak diadalmasan feltámadt teste emel-kedett először a magasságba és tünt el a cso-dálkozók szemei elől örök ígérettel a test fel-támadásának, amelyben az Egyház éppen olyan rendületlenül hisz, mint a megváltott lélek halhatatlanságában.

Ez a mostani Nagypéntek mégis kétszeres gyászt jelentett számunkra. Ha a keresztre pillantunk, szinte azt kell éreznünk, hogy ez a Nagypéntek nemcsak emléknapja volt az Űd-vözítő megváltó halálának, hanem mintha ezek-ben az időkben a válóságban is újra meg újra megfeszítenék azt, aki a világ üdvét hordozta.

Boldogult emlékü Ottokár püspök mondotta, hogy Krisztusból élünk. Kulturánknak alapjai, nagy gondolataink, eszméink mind tőle van-nak. És mégis: ezekben a napokban úgy kell

éreznünk, hogy nemcsak olyanok vannak, kik megfeledeznek róla, hanem nagyon sokan olyanok is, akik ellene fordulnak. A kultúrának alapjait, melyek Krisztusra épültek, vad lázadás rágja. A lázadás os büne kárhózatós vadsággal üti fel fejét mindenféle romboló és gyűlölködő istentelenségben, amely az elvakultság lázával ront neki a keresztnek. Európa mindnagyonb lángkoszorúba vont gyászos tömege mintha egyetlen sötétlő kálvária volna, melyen megint ott magaslik a fájdalom felmagasztaltságában, gyötrelmes győzelmében véresen és diadalma-san a kereszt.

Igen, diadalmasan. Mert ebben hinnünk és biznunk kell! A kereszt csak diadalmas lehet most is. És erre a mostani Nagypéntekre sem következhetik semmi más, bármilyen történet is, bármilyen elvakult és gyilkos rohammal zúdul-janak ellene a pokol kapui, mint ami évezre-dekkel ezelőtt az első Nagypéntekre követte-zett: a dicsőséges feltámadás.

Szekeres István.

Nitrai élet 30 év előtt.

(Második közlemény.)

Pintér Imre, az egykori Népszínház volt tagja 1911 húsvét vasárnapján vendégsze-repelt a nitrai színházban.

Sarmaságh Géza ny. gimnáziumi tanár, ki hosszabb ideig a nitrai főgimnáziumban is tanított Nagybányán április 25-én meg-halt. Benne Seeber Vilmosné nagybátyját vesztette el.

A legfőbb számszék alelnökévé a nitrai születésű Kostyál Zsigmondot dr. Kostyál Miklós volt vármegyei főjegyző, akkor sze-nicei képviselő testvérét nevezték ki.

Dr. Franciscy Lajos teológiai tanárt, a N. Szemle szerkesztőjét május első heté-ben kanonokká nevezték ki.

Május 16-án halt meg Nitrán özv. Gás-pár Józsefné, sz. Tirpitz Paula — 53 éves korában. Benne Rédeky Géza akkori rendőr-kapitány sógornőjét vesztette el. (Dr. Gás-pár József ügyvéd, közjegyzőhelyettes és nagytehetségű író édesanyja volt.)

Május 25-én a színházban a gyermek-védő liga javára kabarét rendeztek. A sze-replők közül felemlítjük a következőket: dr. Nirnsee Bertalan, Merkader Zsuzsi, Bíró Bianka, Várkonyi Margit, Gyürky Ferenc, dr. Györfürő Gábor, Tatcsik Károly, Szore-tits Hilda, Markovits Valy. Konferált: Ten-czer Gyula.

Május 24-én 66 éves korában meghalt

F a s c h l e r Ferenc ny. nitrai polgármester. Előbb ügyvédjelölt, majd városi tanácsos volt, végül mint polgármester áldásos mű-ködést fejtett ki.

Sevcsik Gáspár bratislavi táblabíró kúriai bíról rangban nyugalomba vonult.

Június 1-én hűnyt el hirtelen Tichy Ti-vadar, az Osztrák Magyar Bank helyi fiók-jának főnöke. Tichy helyettesítésével Höll-riegel Ödönt bízták meg.

Jánossy Gyula, az új nitramegyei tan-felügyelő június 1-én foglalta el hivatalát.

A főispán dr. Bossányi Kálmán brati-slavai lakost díjtalan közigazgatási gyakor-noknak kinevezte. Ugyanakkor díjas közig-gyakornokká nevezte ki Pongrácz Aladárt és Markovics Lászlót.

Thuróczy Vilmosné, sz. Tóth Zsuzsánna, a legfőbb számszék elnökének neje június 28-án Ivánkán 55 éves korában hosszú be-tegség után elhunyt. Ő alapította a Nitra és Vidéke Keresztény Nőegyletet, melynek alapítása óta elnöke volt. Június 30-án te-mették el Krškanyban, a családi sírboltban.

A Köck-féle házban (mai Hlinka u.) jú-nius 25-én éjjel 10 órakor tűz ütött ki, mely elpusztította a Kolenaty és Köck féle asz-talos-műhelyt. A tűz álcsapott a szomszédos Felsner-féle házba is.

Július 2-án halt meg N. Siredán 87 éves korában özv. Zerdahelyi Adolfiné sz. Hanko Ernesztin, a nitrai társadalomnak hosszú éveken át volt tagja.

Degel Ferenc albirót, Nitraváros fiát, az ipolysági törvényszékhez bírónak neve-zték ki.

Tombor Jenő Tombor Kornél nitrai gyógyszerész fiát, kit csak nemrég nevezték ki vezérkari századosnak, a parlamentbe mint hadügyi előadót berendelték.

Duschinszky Lipót, a vártemplom kar-nagya július 12-én 79 éves korában meghalt. Polónyi János nitrai honvédszázados őrnagy ranggal nyugdíjazták.

A bratislavi közjegyzői kamara dr. Fa-buss Béla közjegyző jelöltet dr. Pongrácz Kálmán nitrai közjegyző helyettesévé nevezte ki.

A Nitrai Hitelbank pénztárosává Paulik Gézát nevezték ki.

Oeskaý László városi pénztáros augusz-tus 1-én nyugalomba vonult.

Augusztus 2-án volt Wenczell Bélának, a budapesti Opera tagjának — Nitraváros fiának — esküvője Klebinger Alttével, Kle-binger József tescheni gyáros lányával.

Pongrácz Kálmánné sz. Zmertych Hed-vig 63 éves korában meghalt.

A nitrai keresztény-szocialisták augusztus

Nitrianska ľudová banka
(Nitral Népbank)

zálogkölcsonostálya előnyös kölcsönöket folyósít arany, ezüst ékszerekre és drága-kövekre a legkisebb összegektől a legnagyobb összegekig. A bankosztály vállal átutalásokat és külföldi kifizetéseket nagyon jutányosan és rendkívül gyors lebonyo-lítás mellett folyósít bekebelezésre, személyi hitelű kölcsönöket stb.

27-én a vármegyeház terén népgyűlést tartottak.

Vass Károly városi közigyámot állnai h. rendőrkapitánnyá kinevezték.

Súlyos baleset érte Linczmeier Antal nitrai cséplőgép-tulajdonost. A cabaji határban dolgozott gépével, mikor a hajtó szíj kezét elkapta és letépte.

Blaschek Gusztávnak, a nitrai ügyészségi fogház igazgatójának fiatal felesége szeptember 7-én öngyilkos szándékkal fejébe lőt és azonnal meghalt. Teltének okát nem állapították meg.

Új székesegyházi karnagynak Stetka Teofil neveztek ki szeptember első hetében.

A főgimnáziumba 437 tanuló iratkozott be.

A FMKE elnökevé Craus István főispánt választották meg.

Krész József, volt nyergesmester, vejének, Freissberger Viktor kereskedőnek látogatására Nitrára érkezett. A zabori szőlőben a 77 éves öreg úr rosszul lett. Mikor a városba érkezett, összeesett és meghalt.

A Trucker féle ház az akkori Rákócziúton szeptember 17-én kigyulladt és elégett. A tűzet gyújtogatás okozta. A gyújtogatók oltás közben mindent összeszórtak.

Nagypénteki legendák.

A néplélek az ő áhitatát, népköltészetében, az egyes fontosabb momentumokat színes költői képekben rögzíti meg, legendákat sző. Nagypénteknek is vannak ilyen legendái. Ezeket a legendákat a természetből szövi, mintegy ki akarja fejezni, hogy Krisztus kínszenvedésével együtt érez, iránta részvétét fejezi ki.

A nap elsötétedett, a föld megrázkódott, a kösziklák repedeztek, a sírok megnyíltak, szóval a természet is Krisztus halálát gyászolja.

Mikor az áruló Judás, éjnek idején Krisztust a poroszlók kezébe adta, hogy Kaifáshoz vezessék, az úton a fák, bokrok fájdalmasan sóhajtoztak, az útszéli túske bokor is bánatosan nyögdécselt: ah, ah! Mikor az Úr Jézus oda érkezett, megállt felette és így szól hozzá: te ártatlan vagy, a poroszlók azok, kik tuskéiből koszorút fonnak, hogy fejemet vele vérezzék, a te szánakozásodat azzal jutalmazom, hogy bokrodal virágokkal ékesítem, s ezzel föléje hajolt áldólag s a bokor fehér virágokkal lett tele s minden tavasszal a többi bokrokhoz hasonlóan virágokkal ékeskedik.

Mikor Veronika átnyújtotta kendőjét Krisztusnak, hogy vele vérző arcát megtörölje, az Úr Jézus a kendőt, melyben véres arcképe visszamaradt, Veronikának visszaadta, a poroszlók Veronikától el akarták venni, Veronika futásnak eredt, a kendőt egy bokorba dobta s a bokor a kendőt a poroszlók szeme elől eltakarta, jutalmul az Úr a bokrot piros bogókkal ékesítette s mint a néphagyomány mondja, hogy a galagonya bokorba nem üt a ménkü.

A szomorú fű mélyen lehajtja bánatában a galajait, mivelhogy a poroszlók róla metszettek a botokat, melyekkel az Úr Jézust ütlegelték.

A néphagyomány azt mondja, hogy az útfélen, amerre az Úr Jézus ment kereszttel terhelve a Golgotára — rózsák és liliomok nyiladoztak. A rózsák jelképezték Krisztus szeretetét, a liliomok pedig az ő ártatlanságát.

Judás állítólag nyírfára akasztotta fel magát s ennek emlékeül, ha szél sem fujdogál, mégha szellő sem lengedez — foly-

tonosan rezgésben vannak a levelei.

A kereszti fővében Szűz Mária könnyel a földre hullottak s ezen a helyen nőlt ki az öröm, amely bár izére keserű, de mint halhatós gyógyszer használják.

Mikor Krisztus halála beállott, minden nemű fák, még a büszke cédrus is, mélyen meghajtották koronáikat, jelezve mélyeséges részvétüket, sőt a cyprus még kijelentette, hogy ezentúl csak a sírkeretekben a sírokon akar tenyészni, ami mindig emlékeztesse Krisztus halálára.

A madárvilág is szolgált legendákkal. A keresztesmadár rászállott Krisztus keresztiére, Krisztus Urunkat akarta megszabadítani, a keresztből csörével akarja a szöveget klemelni s addig erőlködött, míglen gyenge csörét egészen elgörbitette s innen hívják ma is keresztesmadárnak.

A vörösbegyőről mondják, hogy odaszállott a keresztre Krisztus fejéhez s a kézseből akarja a szöveget klemelni, a nagy munkában begye egészen véres lett, rajta a vörös folt megmaradt s azért hívják ma is vörösbegynek. Azt is mondják róla, hogyha az erdőben halott ember fekszik, oda repül a vörösbegy és összehord mohot, majd faleveleket, amellyekkel a halottat akarja befödni, eltemetni.

A skandináv népek azt mondják, hogy Krisztus halála alkalmával háromféle madár röpködött Krisztus keresztiére körül: a gólya, a fecske és a szajkó. A gólya folyton azt hangoztatta: adj erőt neki; a fecskemadár: enyhület neki; a szajkó folyton csak azt fecsegte: kínozd őt, kínozd őt! azért is tartják a szajkót a leghaszontalanabb madárnak.

A jelképes pelikán madarat gyakran említ az egyház az ő dicsőimnuszában, mint szimbólumát Krisztus szeretetének, mivelhogy kicsinyeit saját vérével táplálja.

Ahasvér, a bolygó zsidó legendáját mindenki ismeri. A kereszttörő Jézus az ő háza előtt akart megpihenni, de ő nem engedte, elűzte őt. Az Úr Jézus azért megátkozta őt, hogy az itéletnapig bolyongjon szerte a világon s ne legyen sehol maradása.

A legenda azt is mondja, hogy Nagypénteken megnyílnak a rejtett kincsek lelőhelyei s nyitva maradnak, míg a templomban a passiót éneklék s ez idő alatt, aki rájuk akad, szedhet belőlük, amennyit csak akar.

Ezek és a többi legendák soha idejüket nem mulják, nemzedékről nemzedékre szállnak különféle alakzatokban s tápot adnak a népköltészetnek. (sárfői)

Nitrai furcsaságok.

A kedvezményes utasokról

szóljon most e kis dalunk. Talán sehol a világon nincs annyi kedvezményes utas, mint nálunk. Történetesen szombat délelőtt utaztam. A vasuti pénztár előtt nagy tolongás, mindenki első akart lenni. Olyan csigalassúsággal ment a kiszolgálás, hogy az ember elvesztette türelmét. A késedelem oka a következő: harminc utas közül huszonnyolc van igénye kedvezményre, fél, diák- és munkásjegyre. Az állami tisztviselők külön osztályt képeznek. Ezek a földi szerencsések kezükben tartják az igazolványt, melyet a pénztárosnak meg kell tekintenie, meg kell győződnie arról, hogy a jegyet kérő jogosult a kedvezményes jegyre.

Ilyen kép tárul az utazó szeme elé a fülkékben is. Hozzá még ezek a kedvezményesek olyan hangosak, olyan olthonosan érzik magukat, hogy a teljes jeggyel utazó szinte rosszul érzi magát közöttük.

Ha látjuk a kedvezményes utazók nagy csoportját, meg tudjuk érteni, hogy minden állam ráfizet a közlekedésre.

Új rend a városban.

A nitrai államrendőrség — nagyon helyesen — új közlekedési rendet vezetett be. Csak a kijelölt útesteken lehet közlekedni és a járókelő csak ott mehet át a másik oldalra, ahol azt a kockalapok jelzik. Ezzel a rendőrség eléri azt, hogy a közönség megszokja a rendet, megakadályozza a fejellen sürgés-forgást és ezáltal lényegesen csökkenesse a szerencsétlenségek, összeütközések számát.

Bizony városunkban, ahol a rendet vajmi kevesen ismerik és szeretik, nehezen megy ez az újítás. Megfigyeltük, hogy az a személy, akit kétszer-háromszor is figyelmeztetett a rendőr, negyedszer — csak azért is — nem előírás szerint megy át a másik oldalra.

Szíveljük meg ezt a fontos, fővárosi előírást, hisz városunk nivóját emeli és tesli épségünket védi.

Szegény Misi.

Írta: KENEDY ERZSÉBET.

Már kisgyerek korában kapta a jelzőt. Vásozott volt, lusta és alattomos, de mindnyájan sajnálták és elnézők voltak iránta, még a legvadabb és legverekezőbb gyerekek is. Úgy született, hogy az egyik lába rövidebb volt és ezt csak akkor vették észre, amikor járni kezdett. Apja doktorhoz is vitte, nem sajnálta érte a pénzt, de már késő volt.

— Talán még kinövi, — mondták a szomszédok, de az anyja csak sírt és nem hitte el.

Szegény Misi nem is nötte ki sántaságát, erősödött, megnőtt, okosodott csudamód, de sánta maradt és járasközben erősen dölt egyik lábáról a másikra, úgy hogy csipője is elferdült.

Volt még két gyereke, egészségesek, erősek és egyenes járásuak. Nagyon jók voltak sánta testvérukhöz, nem is kellett őket erre figyelmeztetni. Mindent odaadtak neki, amit kívánt tőlük, a palfogó ostort, a kis szekérrét, a frissenfaragott pörgettyűt és jószívvel tették.

Igy vált szokássá, hogy szegény Misitől mindent eltértek, mindent elnéztek.

A mikor a másik kettő tizedik esztendejét taposta, már a jószágot etette kora hajnalban, mikor Misi még javában aludt és nyáron a munkában az ökröket hajtották, míg Misi a hűsben ült és a kutját vagy macskát kínoztá, ha nem akadt légy vagy bogár, melynek szárnyait lépegette ki egyenként.

Janit és Palit a hatodik iskolaév után végképpen a gazdaságba fogták, parasztnak nevelték őket Szegény Misi pedig szép uras ruhát kapott kétrendbelit, alsót is vékonyat, finom sárga cipőt és városi úbercigert. Így kikészítve vitték be a városi iskolába.

— Szegény Misi nem győzné idehaza erővel, jó feje van, legyen hát belőle doktor, majd csak megkeressük számára az iskoláralót.

Négyen dolgoztak rá odahaza. Négyen szántottak, vetettek, aráltak és újra szántot-

lak sok éven át. Fagyoskodtak, verejtékeztek szegény Misiért.

Misi már a gimnázium nyolcadik osztályát végezte. A többi fiú az osztályban éjjel — nappal tanult és készült az érettségi vizsgára, Misi ezalatt a kávéházban ült és hosszú szívtartó szíva kartyázott. Apjának pedig gyakran írta az egyenlő tartalmú rövid leveleket:

— Kedves Apám, tudja, most az érettségi előtt állok, sokat kell tanulnom, az éjjeleket is tanulással töltöm, bizony halvány is föle a képem. Sok könyvre és segédeszközre van szükség a matura előtt, azért kérem, küldjön azonnal pénzt. Majd később, ha magam keresem kenyeremet, szívesen meghálálom stb.

És apja egyre — másra küldözgette a pénzes utalványokat, ráment az egész termés, még a tarka tehén ára is Misi tanulmányaira. De Misi apja és festvérei készségét természetesen találta.

Jött a vizsga és Misi elhasalt, érettségire már elő sem bocsátották. Egy átkáryázott éjszaka után sápadtan, rosszkedvűen állított be odahaza.

— Szegény Misi, milyen hitvány lett a sok tanulástól, — simogatta édes anyja könnyes takinlete.

— De legalább megérte, — mondta apja büszkén, — nemsokára doktor lesz belőle.

Misi csak másnap mondta el, milyen igazságtalanság történt vele, a tanár „pikkelt” rá és akármilyen jó volt a felelete, mindig négyest kapott, ez annyira elkeserítette, hogy érettségi előtt otthagyta az iskolát, de feljelentést tesz a miniszternél és ősszel a miniszter jelentésében fog leérettségizni. Ő megmutatja.

Az apja a fejét vakarta, nem tetszett neki a dolog. De ráhagyta.

Már augusztust irtak a naptárban és szegény Misi még könyvet nem vett a kezébe, annál többet járt át a szomszéd faluba, ahol a segédjegyzővel és uradalmi ispánnal hajnalig ülték a kátyát.

— Belátja apám, nem lehetek a parasz-
tok között, ezek úri emberek, közülük való
vagyok én már.

Nagyboldogasszony előtt volt, lámpagyújtás idején, az udvaron befejezték a cséplést, Jani és Pali a teli zsákokat hordták a raktárba, anyja az ocsut sepergette össze a földön, apja az eperfa alatt ült a lócán törődött, felszemmel a nyitott istállóajtón át a jószágot figyelte, a felével meg az uccát, várta haza a kondát, mert a kondás ostora már a közelben pattogott.

Ekkor jött haza Misi a szomszéd faluból, finom világos úri ruhában, fényesre pomádézott hajjal, keztűs kézzel.

— Még mindig nem készek azzal a pár kereszttel gabonával? Az uradalmi ispán már betakarította ezer hold termését.

Az apa szájában keserűen folyt össze a nyál, de nem szólt.

— Megjött az uraság odaát, de néhány nap múlva már újra elutazik valahová külföldre — újságolta az érdekességet.

Az apja erre sem felelt. Jött a konda, feállt és bebocsátotta a kiskapun a négy darab süldőt és két kocát. Az anyja ekkor már a vályúnál volt és kiöntötte a befőrtözött dercéslisztet, melyet előbb jól összekevert a puffonyban, karja majdnem a válláig merült bele.

— Képzelle apám, ma milyen pechem volt, fenemód ment a lap és mégsem nyertem egyetlen egyszer sem. Pechem szériám volt. Kélszáz koronát vesztem, melyet

huszonnégy órán belül kell megfizetnem, ez becsületbeli tarlozás.

— Csak fizesd, ha bírod, mondta az apa, húzta egyet a pipából és oldalt hegyeset köpött.

— Ne vicceljen apám, ezek komoly dolgok. Urak között ez kötelesség. Persze, maga ezt nem tudja.

— Ezt nem tudom, de azt tudom, hogy fölem nem kapsz egy veszekedélt fillért sem úri becsületed megmentésére.

— Persze, a paraszt nem érti, mit jelent káryatartozást nem fizetni időre — mondta Misi sértődötten és felállt a padról.

— Hát így vagyunk? — mondta apja emelt hangon, keze magasba lendült és csaltanása Misi arcát érte, előbb jobbról, aztán balról. — És most mars az istállóba. De előbb vedd le úri gúnyádat és veled egész uraságot!

Szegény Misi arca kerekre dagadt, ami nem fájt neki annyira, mint az, hogy a keverés mögött kíváncsi fejek bujkáltak és szemtanúi voltak megleckéztetésének.

Igy lett Szegény Misiből Dagadt Misi és ez rajta is marad öregségéig. A munkában már alig sántított, csak vasárnap, ha ráérős és komótosan lépdel.

Vasárnapi levél

A mi feltámadásunkról.

Sohasem volt aktuálisabb beszélni a feltámadásról, mint napjainkban. De ez a feltámadás nemcsak a test újjáéledéséről beszél, hanem a lélek megújulásáról is. Mert nem az ember teste halt meg idők folyamán, hanem a lélek. Ez a megsemmisülés borzasztóbb minden testi halálnál, mert az általános pusztulást vonja maga után.

Vasárnap csodaszép tavaszi nap örvendeztetle meg az embereket. Jó magam is a Zobor hegyét jártam, éreztem az ibolya illatát és szinte mámoros lettem a favasz odaadó csókjától. Leültem egy padra és néztem az alant elterülő várost, a hold fényében fürdő vár siluettjét. Kiontásos víztenger ölelte körül a várost, melyben a békák milliói tartották álomba ringató koncertjüket. Nem tagadom, ez egyszer nagyon megirigyeltem a békákat, melyek nem is a legszebb teremtmények közé tartoznak, de őket hidegen hagyja az elsötétülési rendelkezés, mit tudnak ők bombatámadásokról, elpusztított városokról, megnyomorított emberekről, éhínségről stb. A természet bőven gondoskodik róluk: van élelem nyakig és csak egy ösztönnek, helyesebben rendeltetésnek élnek, hogy fajukat szaporítsák.

Ültem a padon és néztem az elsötétült várost. Schol semmi fény, semmi jele az életnek. Az ágyakban, elsötétült ablakok mögött remegő emberek húzódnak meg és hallgatják a rádiók híreit. A ma embere nem tud örülni a tavasznak, az újjáéledésnek. Idegzetét lépik, vagdossák a kergeföldző napi események.

A város nehezen piheg a mesterséges homályban, de ugyanakkor a természet ki-kacagja az ember fáradozását. A hold feli fényben úszik és bőkezűen ontja sugarait a városra. Hol van az a haditechnikai vívmány, mely fel tudná venni a versenyt a természet bölcsességével, berendezésével? Leikemből felbugyognak a nemesebb

érzések. Ezer kérdés tör felém: miért nem tudnak békében, meglegedettségben élni az emberek egymás mellett? Miért kell brutális módon sebeket ejteni az anyák, hitvesek, kedvesek, hozzátartozók szívére? Miért nem támad fel az Igazság, mely az egyenlő elosztás lángpallosával lesujtana azokra, akik nagyobb részesedést akarnak a földi javakból? Miért ül diadal a bűn az erényesség felett, miért csap le kegyetlenül az erősebb ökle a gyengébbre? Miért idegen, gyűlöletre ingerlő, a mások nyelve, melyet történetesen nem értünk? Miért adunk csak azoknaknak kenyeret, akik a mi fajtánkhoz tartoznak és másokat éhezni hagyunk, ha ezek ártatlanok is?

A mai Husvét a Test és Lélek, illetve az Eszme felámadása. Mikor támad fel a ma emberének lelke, mely él, nem hagyta el a testet és mégis olyan mélyen fekszik a gyűlölet, kíméletlenség sírgödörében?

Mikor jön el az a Húsvét, mely meghozza lelkeink őszinte feltámadását?

Risnyovszky Endre.

Hírek

KERESZT.

Irta: TARNÓCZY-MAJTHÉNYI MÁRIA.

Siralom völgyében
Be nehéz az élet!
Súlyos keresztetek
Méltón viseljétek.
Hiszitek, hogy ilyet
Tán senki sem bír meg?
Sóhajtva mondjátok:
„Jézus segíts minket!”

Kereszt terhe alatt
Nincs vége a jajnak...
Súlyától roskadunk,
De Jézus meghallgat.
Panaszon, jajon át
Mosolyog lelkedbe,
Mennyei vigasszal
Súgja, felemelve:
„Engem is roskadva
Kereszt súlya talált,
Rajta elszenvedtem
Legkínosabb halált.
Éld méltón életed
Ezen a világon
És küzdő lelkedet
Feloldom, megváltom.

Ha szemedben olykor
Bánat könnye reszket,
Súlya ha földre sujt:
Szeresd meg keresztet!
Kövesd Jézusodat,
Példád legyen élte,
Vedd fel a keresztet
Nyomdokában, érte...

Új szerkesztőt kapott a Nitrianská Stráž. Arról értesülünk, hogy a városunkban megjelenő szlovák nyelvű Nitrianská Stráž című ujság új szerkesztőt kap ifj. Mojto Ferenc szaktanító személyében. Ifj. Mojto Ferenc nagyszerű tollforgató, több év óta szerkeszti a „Na pomoc” című tűzoltói szaklapot. Mellesleg tudni kell azt is, hogy a megyei tűzoltóság parancsnoka Ifj. Mojto személye biztosíték arra nézve, hogy a Nitrianská Stráž ezentúl békülékenyebb hangnemben fog írni és keresni fogja azt az utat, mely az itt élő kisebbségek kiengesztelődéséhez vezet. Meggyőződéses szlovák ember, de sohasem ragad-

tatta el magát különösebb módon. Tudjuk, hogy keresni fogja a magasabb, szentebb ideálokat és fel fog emelkedni abba a szférába, ahol a mindent összekötő szeretet uralkodik. Sohasem volt nagyobb szükség az összefogásra, megértésre, mint most, mikor körülöttünk az ellenszenv orgiákat ül. Az ifj. Mojtora esett választás szerencsésnek mondható és azzal a biztos tudattal írjuk le ezeket a sorokat, hogy az új szerkesztőben értékes munkatársat, a béke harcát üdvözölhetjük.

Új meleg fürdőt kap Nitra. Szó van arról, hogy a gőzmalom után létesítendő új városi parkban meleg fürdőt is építenek. A szükséges meleg vizet a gőzmalom szolgáltatná. Ezt a tervet örömmel veszi tudomásul a nitrai közönség, annál inkább is, mivel még nagyon sok lakás nélküli a fürdőszobát. A meglévő közös gőzfürdő pedig alig tudja lebonyolítani a forgalmat.

Aktualitások.

1. A bürokrácia rokkantja.

Véletlenül a világháború rokkantjáról is szó van akkor, amikor panaszt emelek a régi osztrák és cseh bürokrata rezsimnek itt felejtett örökösei ellen. Nem a háború ellen izgatok akkor, amidőn pellengérré állítom a szegény — szerencsétlen — magával tehetetlen, háborús hősről való gondoskodást, (ert hiszen régi közmondás az, hogy „a harcosnak csak addig van becsülete, amíg ki nem dől a sorból”) — hanem sokkal közelebbi és kézzel foghatóbb köznapi esetre hívom fel az illetékesek figyelmét. Egy fél- és falábú régi harcos kálváriájáról írok, akit nem a korcsmában, hanem a Ferencrendiek templomában ismertem meg az „első pénteki közös áldozások” alkalmával. Hosszú évek óta találkoztunk az Úr asztalánál. Egymás tekintetéből kiolvastuk azt, hogy megcsalt, kiuzsorázott frontkatonák vagyunk, s így egy szent mise után, még a templom előcsarnokában megismerkedtünk. Természetesen megérdeklődtük egymás sorsát és kipanaszkodtuk egymásnak közös bajainkat.

Senki meg ne haragudjék reám, ha mint harcos katolikus védelmembe veszek bármilyen nemzetiségű keresztény bajtársamat és én könnyörgők éretlűk azzal, hogy a legfontosabb paragrafus az, amit a szív parancsol: a szeretet és a jóság szegényeinket, rokkantjainkkal szemben. A többi az csak írott malaszt.

Hivatalos baklövés.

Ilyen is van máma! Újra hangsúlyozom, hogy a világon senkit kritizálni és senkinek ártani nem akarok, már csak azért sem, mert ilyenek vagyok teremtve. Miről van szó? Arról, hogy egy szomszéd falubeli földműves-asszony felkért arra, hogy írjak részére az adóhivatalhoz egypársoros fellebbezést azért, mert valami fizetési meghagyást kapott valami csekély összegre, amit ő az előmutatott csek szerint már hónapokkal ezelőtt megfizetett. Ma az adóhivatalban járt, bemutatta a csekszelvényt, szóbelileg igazat is adtak neki, de figyelmeztették arra, hogy a fizetési meghagyás ellen, nyújtson be fellebbezést, ami újra egy útba papírba, borítékba és bélyegbe kerül. Ez az a baklövés bürokrácia, amely alássa hivatalaink tekintélyét s ezen csak a régi iskolájú hivatalfőnökök segíthetnek, ha mindennapi szigorú ellenőrzés alá veszik félig kiképzett, sőt talán félintelligens alkalmazottaikat.

Szépítik utcáinkat,

kövezik a sziget felé vezető utat, de hogy a háziurak is gondoskodjanak házaik javításáról, ujrifestéséről, arról még eleddig nem történt intézkedés (kivéve az üzleti cégtáblák átfestéséről és megtisztításáról szóló rendeletet). Elsősorban a megyeháza ablakkereteire és falaira férne rá egy kis tavaszi tisztogatás, különösen most, a bekövetkezendő parkozás előtt, hogy ennek a vezető és fő hivatalnak csínjával, izlésével valamennyien büszkélkedhessünk és példát adhassunk. A felsővárosi püspöki vár körülötti parkok és szobrok felújítására is gondolhatnának, mert hiszen ez a mi városunk központja és tradicionális múltunk öröksége: a mi félt e őrzött nitrai Rómánk. A szigeti-úti szemináriumi kerthez is hozzá lehetne illeszteni az eddigi gazok helyett valami rendesebb drótkerítést és az ősl dűledező kapu helyett valami szerény, de mégis modern ajtót a Zobor felé sétáló közönség örömeire és a kritizálók megnyugtatására. Szóval munka volna itt bőségesen, a háziurak se zárkozhatnának el a kiadásoktól, ha jóakarátú és jóízű intelligens emberekből álló bizottságok „kutató szemmel” járnák végig városunk minden terét, utcáját, zegét zugát a német ujjáépítés szellemében. (D)

ŽIVNOSTENSKÝ ÚVERNÝ ÚSTAV V NITRE

Iparosok, kereskedők!

Intézetünk olcsó hitelt ad Önöknek bekebelezésre, váltóra, értékpapírokra az árfolyam értékének 75 százalékáig. A bekebelezés és a kikebelezés adósszelekre nem kerül Önöknek pénzbe, ingyenesen elintézzük önöknek.

Intézetünkben biztosan elhelyezik megtakarított pénzüket előnyös kamattal. Betétjüket bármikor, felmondás nélkül kivethetik. A betéteket szigorúan titokban tartjuk, még az adó- és pénzügyi hivatalokkal szemben is.

Iparosok, kereskedők!

Tájékoztassák családjukat és ismerőseiket azokról az előnyökről, melyeket intézetünk biztosít. Ajánlják nekik, hogy megtakarított pénzüket intézetünkben helyezték el és ha hitelre van szükségük, forduljanak intézetünkhöz, ahol mintaszerűen és szofisztikáltan szolgálják ki őket.

Dr. Falth két legújabb könyve már megjelent és kötetenként lapunk kiadóhivatalában is megrendelhető. 1. Nitra Arany Könyve. 2. Nitrai Fejtek. Számos képpel. Egy-egy kötet ára 20 korona.

Duna Bank

N i t r a

Városi

Takarékpénztár NITRA

Hlinková ul. 15.

Elfogad betéteket takarékkönyvecskére, folyószámlára. A betéteket és kamatozásukért kezkesedik Nitra város közönsége egész vagyonával és adófizető erejével.

Folyósít jelzálog — kölcsönt törlesztésre, folyószámlára.

Szívesen és lelkiismeretesen ad tanácsot bármely pénzügyben.

Elektro és rádió szükséglettel

fedezze a nitrai előnyösen ismert

CHATERNUCH-cégnél,

ahol minden e szakmába vágó dolgot olcsón szerezhet be. Rádiók szakszerű javítása olcsón és lelkiismeretesen. Rádió és villanyszükségleteire kérjen díjmentes árajánlatot.

NITRA, Hlinkova ul. 41. sz.

Elsőosztályú tűzifa

nagyban és kicsiben kapható

Hasáb vágott fűrészelt fa handloval porosz szén karvini

koks állandó raktáron

Sumichrast Rudolfnál

Nitra, Vodná ulica. Tel. 2291.

Csak a

„YOGHURT“

azon üdítő és tápláló tejtejel, mely magas életkort biztosít.

„YOGHURT“

kapható a NYITRAI MLIEKARSKE DRUZSTVO-ban (GAZDASÁGI TEJSZÖVETKEZET).

NITRAMEGYEI SZEMLE

Felelős szerkesztő és lapkiadó:

Risnyovszky János.

Kéziratokat nem adunk vissza!

Nyomja Risnyovszky János könyvnyomdája

(ezelőtt „Corvia“)

Nitra Piaristák-ut. 22.